

**UCHWAŁA NR XVI/143/20
RADY MIEJSKIEJ W CZYŻEWIE**

z dnia 21 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218)

Rada Miejska uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czyżewa.

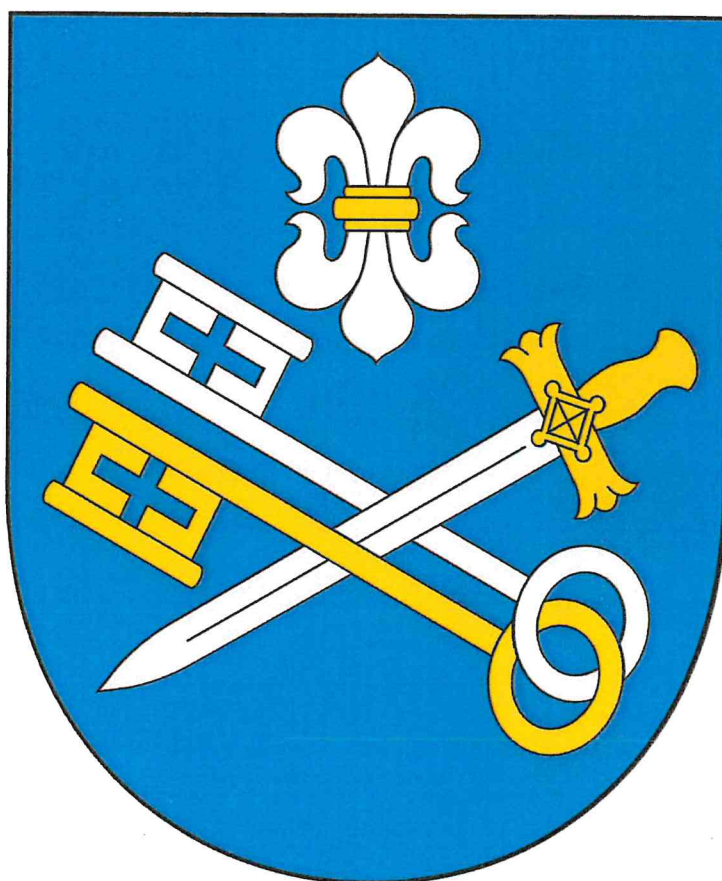
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Witold Sienicki

Załącznik do uchwały Nr XVI/143/20
Rady Miejskiej w Czyżewie z dnia
21 grudnia 2020r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2021-2026**

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W CZYŻEWIE

Spis treści:

- I. Wstęp – teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie.**
- II. Założenia i podstawy prawne.**
- III. Diagnoza lokalna.**
- IV. Diagnoza zjawiska przemocy.**
- V. Cele, zadania i przewidywane efekty programu.**
- VI. Finansowanie programu.**
- VII. Monitoring i ewaluacja programu.**

I. WSTĘP.

We współczesnym świecie przemoc jest powszechnie obecna. W sposób bezpośredni lub pośredni dotyka wielu osób, epatują nią media, zawierają ją gry komputerowe.

Dla niektórych ludzi stanowi metodę rozwiązywania konfliktów, dla innych sposób na pokazanie swojej przewagi, uzyskanie dominacji czy osiągnięcie celów.

Przemoc definiowana jest jako „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”.

Szczególny jej przypadek stanowi przemoc w rodzinie – przede wszystkim z tego względu, że zachodzi pomiędzy bliskimi sobie osobami, stając się niejednokrotnie elementem ich codziennego życia.

Według definicji ustawowej zawartej w art. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. 2020 poz. 218), przemoc w rodzinie oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (osób najbliższych lub innych wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

O przemocy w rodzinie można mówić wtedy, gdy wykazuje się następującymi cechami:

- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i celowe, służą uzyskaniu kontroli i bezwzględного posłuszeństwa;
- jest rodzajem relacji, charakteryzującej się przewagą sprawcy nad ofiarą, przy czym ta przewaga może mieć charakter psychiczny, fizyczny, ekonomiczny, społeczny czy kulturowy oraz sprzyja poczuciu bezkarności sprawcy i zarazem bezradności ofiary;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary, takie jak prawo do szacunku, ochrony zdrowia czy kontaktów z rodziną;
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby doznającej przemocy.

Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z różnych perspektyw. Z punktu widzenia prawa stanowi ona przestępstwo. W świetle art. 207 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U 2020 poz. 1444) znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze

pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Jeżeli ofiarą znęcania się jest osoba nieporadna ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny to wymiar kary wynosi od 6 miesięcy do 8 lat, a w przypadku szczególnego okrucieństwa za ten czyn przewiduje się karę pozbawienia wolności od roku do 10 lat. W świetle kodeksu karnego, jeżeli następstwem znęcania się jest targnięcie się na życie przez ofiarę to wymiar kary pozbawienia wolności zwiększa się do przedziału od 2 do 12 lat. Perspektywa moralna ukazuje przemoc jako krzywdzenie słabszego i z tego punktu widzenia jest złem moralnym. Główne sankcje będą w tym przypadku polegać na potępieniu ze strony członków społeczeństwa, a także na sankcjach własnego sumienia sprawcy.

Psychologiczny aspekt obejmuje natomiast bezradność i cierpienie ofiary, a także odślania mechanizmy wewnętrzne sterujące przemocą i procesy interakcji, zachodzące między sprawcą i ofiarą. Perspektywa społeczna wskazuje na obyczaje i postawy, które mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać oraz na zaangażowanie sił społecznych oraz wpływ na sprawy publiczne.

Przemoc w rodzinie ma szczególny wymiar, ponieważ to przede wszystkim rodzina powinna swoim bliskim gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój kształtujący osobowość człowieka, jego system norm i wartości.

Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie zrealizować podstawowych funkcji. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są zasady i reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami moralnymi i prawnymi. Przemoc w rodzinie może przyjmować różnorodne formy. Są to w szczególności:

1) **przemoc fizyczna** – zwrócona przeciwko fizyczności człowieka, niosąca ryzyko uszkodzenia ciała poprzez takie zachowania jak np.: popychanie, potrząsanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie, rzucanie w kogoś przedmiotami, przypalanie, topienie;

2) **przemoc psychiczna** – zmierzająca do poniżenia ofiary, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości; obejmuje wszystkie działania (z wyjątkiem użycia siły fizycznej), służące obniżeniu poczucia własnej wartości, wywołaniu stanów lękowych i zaburzeń osobowości oraz zahamowania procesu osobistego rozwoju, takie jak np. szantaż emocjonalny, manipulacja, śledzenie, nękanie telefonami, wysyłanie anonimów, nagabywanie;

3) **przemoc seksualna** – polega na zmuszaniu ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej, a także na zachowaniach sprowadzających ją do roli obiektu seksualnego, poprzez np. niechciane gesty upokarzające seksualną naturę drugiej osoby;

4) **przemoc ekonomiczna** – obejmuje działania służące ograniczeniu swobodnego dysponowania pieniędzmi i własnymi dobrami bądź dostępu do dóbr wspólnych; może polegać

np. na odbieraniu pieniędzy, kontrolowaniu wydatków, zmuszaniu do proszenia o pieniądze czy uniemożliwianiu podjęcia pracy.

Wśród innych form przemocy można wskazać :

- **zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony bliskich.** Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np. nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielanie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki itp.

Stosowanie przemocy przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Jej skutkiem mogą być nie tylko bezpośrednie szkody w sferze zdrowia fizycznego i psychicznego, ale także długotrwałe negatywne konsekwencje dla rozwoju dzieci. Specyfika tego zjawiska powoduje, iż jest ono trudne do rozpoznania. Niejednokrotnie ofiary trzymają je w tajemnicy, m.in. ze względu na związek emocjonalny ze sprawcą, obawę przed wykluczeniem społecznym, brak wiary w możliwość zmiany sytuacji czy traktowanie problemu jako prywatnej sprawy rodziny.

Z powyższych względów trudno określić, jak duża jest skala przemocy w rodzinie w Polsce.

Badanie zlecone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2019 roku wskazuje że aż 57% Polaków doświadczyło przynajmniej jednej z form przemocy, przy czym na pierwszym miejscu uplasowała się przemoc psychiczna, której doświadczyło 53% ankietowanych, natomiast przemocy fizycznej – 23% .

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 został opracowany, aby zwiększyć efektywność wysiłków podejmowanych przez lokalne służby społeczne, zarówno publiczne (np. ośrodek pomocy społecznej) jak i niepubliczne (np. stowarzyszenia).

Program składa się z dwóch zasadniczych części: diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Czyżew oraz założeń wdrożeniowych, służących rozwiązywaniu problemu przemocy w rodzinie, które łączą interdyscyplinarne procedury, metody i narzędzia stosowane na różnych poziomach: profilaktyki, interwencji, terapii i kompensacji.

Nieodzownym ich elementem jest rozwój współpracy pomiędzy podmiotami tworzącymi gminny system pomocy i wsparcia, ponieważ bez współdziałania osób, instytucji i organizacji nie będzie możliwe osiągnięcie efektu wzmacniającego cele i oczekiwane rezultaty programu

II. ZAŁOŻENIA I PODSTAWY PRAWNE.

Podstawę prawną działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie określają następujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. – Dz. U. z 2020 r. poz. 218)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. – Dz. U. z 2020 r. poz. 1876)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020r. poz. 821),
- z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz.U. 2020 poz. 1444);
- z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz.U. 2020 poz. 30);
- z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (t. j. Dz.U. 2020 poz. 523);
- z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. 2020, poz. 1359).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483 ze zmianami).

Kluczowym aktem prawnym jest cytowana wcześniej ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Określa ona zadania różnych organów państwa, w tym jednostek samorządu terytorialnego, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także wobec osób ją stosujących. Już preambuła ustawy wskazuje, że „władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności”. W świetle art. 6 ust. 2 tejże ustawy do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
- 2) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- 4) Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie gmina realizuje w szczególności poprzez zespoły interdyscyplinarne, powoływane przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

Na terenie gminy Czyżew działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powołany zarządzeniem nr 88 Burmistrza Czyżewa z dnia 13 grudnia 2011 r. oraz zarządzeniem nr 276 z dnia 21 sierpnia 2014 r. zmieniającym skład zespołu.

W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czyżewie,
- Posterunku Policji w Czyżewie,
- Zespołu Szkół w Czyżewie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czyżewie
- Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Organizacji pozarządowej (przedstawiciel kościoła),
- Służby zdrowia.

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań różnych jednostek, podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- 2) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- 5) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Do ich zadań należy przede wszystkim opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych jej wystąpieniem, a także dokumentowanie działań podejmowanych wobec tych rodzin oraz ich efektów. Istotne w zakresie uregulowań prawnych w obszarze przeciwdziałania przemocy jest określenie w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie procedury „Niebieskie Karty”, w oparciu o

którą podejmowane są interwencje w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą, bez konieczności uzyskania zgody tej rodziny (art. 9d).

Obejmuje ona ogół czynności, podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Szczegółowe zasady jej stosowania zawiera Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245). Zarówno w pracy zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, jak i samym stosowaniu procedury „Niebieskie Karty” nieodzownym czynnikiem, wykraczającym poza uwarunkowania ustawowe, jest komunikacja i współpraca międzyinstytucjonalna, służąca sprawnej diagnozie oraz skutecznemu działaniu.

III. DIAGNOZA LOKALNA.

Pozostawanie bez pracy powoduje ubożenie rodzin i bardzo często jest przyczyną powstania szeregu dysfunkcji (alkoholizm, przemoc, poczucie bezsilności).

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. Rodziny te pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

- 1) jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu, narkotyków, hazardu,
- 2) występuje problem wykorzystywania seksualnego czyli taka w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie,
- 3) jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
- 4) jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna).
- 5) występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest ważną „instytucją” w systemie wychowawczym i spełnia następujące funkcje:

- a) opiekuńczą (zapewnienie bytu materialnego, zdrowia);
- b) emocjonalną (zaspokojenie potrzeby bliskości kontaktów, serdeczności, kształtowanie cech charakteru i umiejętności współżycia społecznego);
- c) kształcącą (rozwijanie zainteresowań, kształcenie umiejętności i nawyków pracy);
- d) aktywizacji twórczej (rozbudzanie zainteresowań, pobudzanie do samokształcenia i samodoskonalenia się).

Dla prawidłowego rozwoju dziecka nie wystarczy tylko zapewnienie opieki czysto materialnej, należy stworzyć mu poczucie przynależności do kogoś, dać oparcie, a przede wszystkim należy obdarzyć dziecko miłością i zainteresowaniem. Rozwój cywilizacji, ciągły pośpiech, wszechobecne media społecznościowe powodują degradację rodziny i jej najistotniejszych wartości. Obserwuje się zerwanie więzi, nieumiejętność rozmowy i rozwiązywania konfliktów, jak i również zatracą się umiejętność przeciwstawiania się nawet najmniejszym trudnościom. Dużą rolę odgrywa wszechobecny konsumpcjonizm.

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czyżewie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach, takich jak:

- a) praca socjalna z rodzinami w celu poprawy ich funkcjonowania;
- b) wsparcie finansowe i rzeczowe;
- c) działania związane z przeciwdziałaniem dysfunkcjom rodziny i patologiom społecznym;
- d) realizacja programów profilaktycznych na terenie szkół.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie odzwierciedla poniższa tabela.

Tab.1

Powody trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	
	2018 rok	2019 rok
Ubóstwo	47	44
Sieroctwo	0	0
bezdomność	2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	5	7
- potrzeba ochrony wielodzietności	4	7
Bezrobocie	31	25
Niepełnosprawność	40	42
Długotrwała lub ciężka choroba	54	53
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem,	8	4
W tym:		
- rodziny niepełne	5	1
- rodziny wielodzietne	1	1
Przemoc w rodzinie	1	1
Alkoholizm	11	9
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	1
Zdarzenie losowe	0	4

źródło: opracowania własne – dane ze sprawozdań MPiPS -03

Tab. 2

Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rodzaj pomocy	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2018	2019	2018	2019
Świadczenia pieniężne	59	55	110	108
Świadczenia niepieniężne	43	34	104	87
Praca socjalna	73	78	160	179

źródło: opracowania własne – dane ze sprawozdań MPiPS -03

Analizując powyższe tabele widać, że na pierwsze miejsce przyczyn ubiegania się o wsparcie z ośrodka pomocy społecznej wysuwają się długotrwała choroba i niepełnosprawność.

Pozostałe dysfunkcje takie jak: bezrobocie, alkoholizm, przemoc bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie.

Diagnozę problemu przemocy w gminie Czyżew przeprowadzono w oparciu o analizę ankiet przemocy, która jaka została przeprowadzona wśród mieszkańców gminy na analizie posiadanych danych (sprawozdania, dane z Posterunku Policji , dane z GZI).

W badaniu wzięło udział 67 osób.

Wyniki ankiet wg zadawanych pytań:

1. *Czy wiesz czym jest przemoc?*

- Tak*
- Nie*

Wszyscy ankietowani wskazali opcję „Tak”.

2. *Czy wiesz czym jest przemoc w rodzinie*

- Tak*
- Nie*

Wszyscy ankietowani zaznaczyli „Tak”

3. *Jakie znasz rodzaje przemocy domowej? Wymień te, które znasz.*

- Przemoc fizyczna,*
- Przemoc psychiczna*
- Przemoc ekonomiczna*
- Przemoc seksualna*
- Zaniedbanie, zaniechanie opieki nad bliskim członkiem rodziny*

Analiza ankiet wskazuje: 86,57% przemoc fizyczną a 13,43% - przemoc psychiczną.

4. *Kto według Ciebie jest najczęściej ofiara przemocy w rodzinie? Wybierz jedną odpowiedź.*

- Dzieci*
- Kobiety*
- Mężczyźni*
- Osoby starsze, osoby niepełnosprawne.*
- Inne (jakie?)*

Według ankietowanych ofiarami przemocy najczęściej padają kobiety (89,55%), następnie mężczyźni (5,97%) i dzieci (4,48%).

5. Kto według Ciebie jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie (wskaż jedną odpowiedź).

- Dzieci
- Kobiety
- Mężczyźni
- Osoby starsze, osoby niepełnosprawne
- Inne (jakie?)

Zdecydowana większość ankietowanych jako sprawców przemocy wskazała mężczyzn (94,03%), na drugim miejscu znalazły się kobiety (4,48 %), 1 osoba wskazała jako sprawcę przemocy dziecko (1,49%).

6. Jaki jest według Ciebie najczęstszy powód występowania przemocy w rodzinie? (wskaż jedną odpowiedź)

- Nadużywanie alkoholu,
- Stosowanie substancji odurzających
- Wzorce wyniesione z domu rodzinnego,
- Brak porozumienia i więzi emocjonalnych między członkami rodziny,
- Stres, frustracje i nieumiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- Trudna sytuacja materialna, złe warunki bytowe, bezrobocie,
- Inne (jakie?)

Analiza ankiet wskazała alkohol jako główną przyczynę przemocy domowej (80,60%), następnym powodem był stres, frustracje i nieumiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach (10,44%), kolejne powody to: inne (ankietowani nie wskazali jakie) – 5,97% oraz wzorce wyniesione z domu rodzinnego – 2,99%.

7. W jakich rodzinach Twoim zdaniem najczęściej dochodzi do przemocy? (wybierz jedną)

- W której dominuje alkohol,
- O niskim statusie materialnym,
- W rodzinach wielodzietnych,
- O wysokim statusie społecznym,
- Innych (jakie?)

Wszyscy ankietowani wskazali, iż do przemocy domowej dochodzi w rodzinach z problemem alkoholowym.

8. Z którym przekonaniem zgadzasz się najbardziej? (wskaż jedną odpowiedź)

- Przemoc w rodzinie to wstydlivy temat, który należy ukrywać.
- Problemy rodzinne należy rozwiązywać wyłącznie w rodzinie,
- Przemoc jest przestępstwem, które należy karać.

Analizując wypełnione ankiety można odnieść wrażenie pewnej zaściankowości, gdzie w dalszym ciągu panuje przekonanie, że problemy rozwiązuje się w domu. Wskazuje na to liczba zakreślonych odpowiedzi – 40,30%, inna grupa ankietowanych uważa przemoc za coś wstydlivego (22,39%). Budujący jest fakt, że dość duża grupa ankietowanych wskazuje przemoc jako przestępstwo, które należy karać (37,31 %).

9. Twoim zdaniem, dlaczego ofiary przemocy domowej nie szukają pomocy ze strony odpowiednich służb, instytucji?

- Z poczucia wstydu,
- Z obawy przed sprawcą przemocy,

- Czują się współwinne,
- Nie znają procedur,
- Nie wierzą w skuteczność podejmowanych działań

Odpowiedzi przedstawiały się następująco: najwięcej czyli 28,36% ankietowanych nie wierzy w skuteczności podejmowanych działań, 20,89% odpowiedziało, że poczucie wstydu jest blokadą przed ujawnianiem przemy i szukaniem ratunku, 19,40% nie szuka pomocy z obawy przed zemstą sprawcy przemy, 16,42% wskazało, iż osoby dotknięte przemocą czują się współwinne zaistniałej sytuacji, na ostatnim miejscu wymieniono brak znajomości procedur 14,93%.

10. Do jakich instytucji, służb, organizacji może zwrócić się ofiara przemocy domowej

- Policja
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Prokuratura/Sqd
- Szkoła
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Lokalny Zespół Interdyscyplinarny
- Organizacje pozarządowe
- Kościół, inne (jakie?)

62,68% respondentów wskazało: policję jako instytucję, do której należy zwrócić się o pomoc, następnie wskazano ośrodek pomocy społecznej – 28,36%, prokuraturę - 4,48%, kościół – 2,99%, GKRPA – 1,49%

11. Czy pomoc instytucjonalna dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie jest Twoim zdaniem wystarczająca?

- Tak
- Nie
- Raczej tak
- Raczej nie.
- Trudno powiedzieć.

Ankietowani w następujący sposób odnieśli się do pomocy instytucjonalnej świadczonej na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą: odpowiedź tak – 7,46%, nie – 4,48%, raczej tak – 41,79%, raczej nie – 11,94%, trudno powiedzieć – 34,33%. Wniosek: prawie połowa ankietowanych dobrze ocenia pomoc świadczoną na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą, dość duża grupa nie ma określonego zdania.

12. Twoim zdaniem, czy na terenie gminy Czyżew przemoc w rodzinie stanowi istotny problem?

- Tak
- Nie
- Raczej tak
- Raczej nie
- Trudno powiedzieć

49,25% respondentów uważa, iż na terenie gminy Czyżew nie ma problemu przemocy domowej, 17,91% - wybrało odpowiedź „raczej nie”, problem pomocy zauważa 13,43% osób ankietowanych, „raczej tak” – 10,45%, nie określiło swego stanowiska – 8,96% ankietowanych zaznaczając odpowiedź „trudno powiedzieć”. Wniosek: znaczna większość ankietowanych uważa, iż przemoc nie stanowi dominującego problemu w gminie – 67,16%, spora grupa jest odmiennego zdania, uważając, że problem przemocy stanowi istotny problem – 23,88%.

Podsumowanie:

Jak wynika z dokonanej analizy, osobami które doświadczają przemocy (głównie fizycznej) są zdecydowanie kobiety.

Problem przemocy domowej jest ściśle związany z nadużywaniem alkoholu przez sprawców przemocy.

Analiza materiału badawczego wskazuje, że w dalszym ciągu przemoc w rodzinie jest sprawą prywatną i nikt nie powinien się wtrącać.

Osoby doświadczające przemocy domowej nie podejmują prób poprawy własnego losu, ponieważ nie wierzą w skuteczność podejmowanych działań, z poczucia wstydu oraz obawiają się zemsty ze strony sprawcy przemocy.

Zdecydowana większość ankietowanych wskazuje policję i ośrodek pomocy społecznej jako instytucje do których należy zwrócić się o pomoc.

Ze względu na specyfikę przemocy oszacowanie jej skali nie jest łatwym zadaniem. Trudno jest przedstawić przypadki przemocy w liczbach, ponieważ w wielu przypadkach ofiary przemocy nie składają zawiadomienia o przestępstwie. Bierność i rezygnacja jakim ulegają, bywa często wynikiem technik manipulacyjnych jakim ofiara jest poddawana przez sprawcę, który utrwała w niej niską samoocenę i wzbudza poczucie winy. Najczęstszym powodem nieujawniania aktów przemocy jest strach przed sprawcą przemocy, brak wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, obawa przed wykluczeniem społecznym, nierzadko wstyd przed otoczeniem a czasem również ochrona sprawcy przemocy przed konsekwencjami.

Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa odgrywają istotną rolę w obliczu czynów popełnionych przez osoby bliskie, dlatego przypuszcza się, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

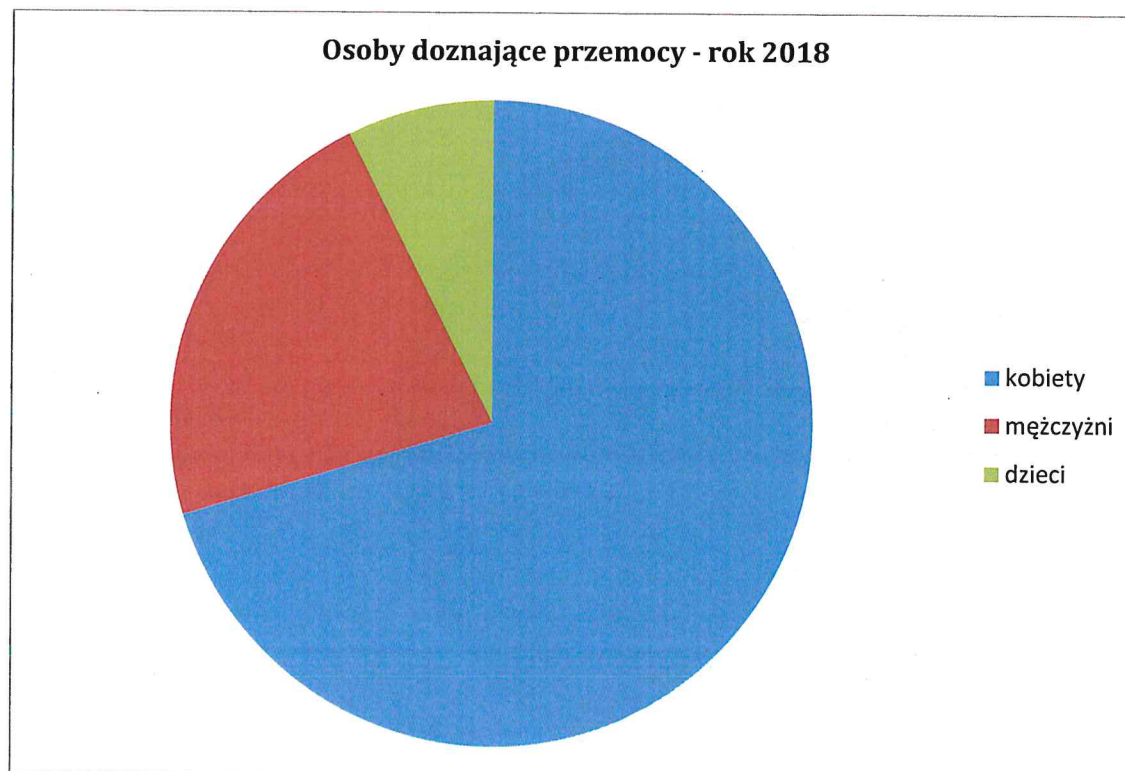
Niniejsza diagnoza została przeprowadzona w oparciu o dane zawarte w sprawozdaniach z realizacji działań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

Tabela 1.

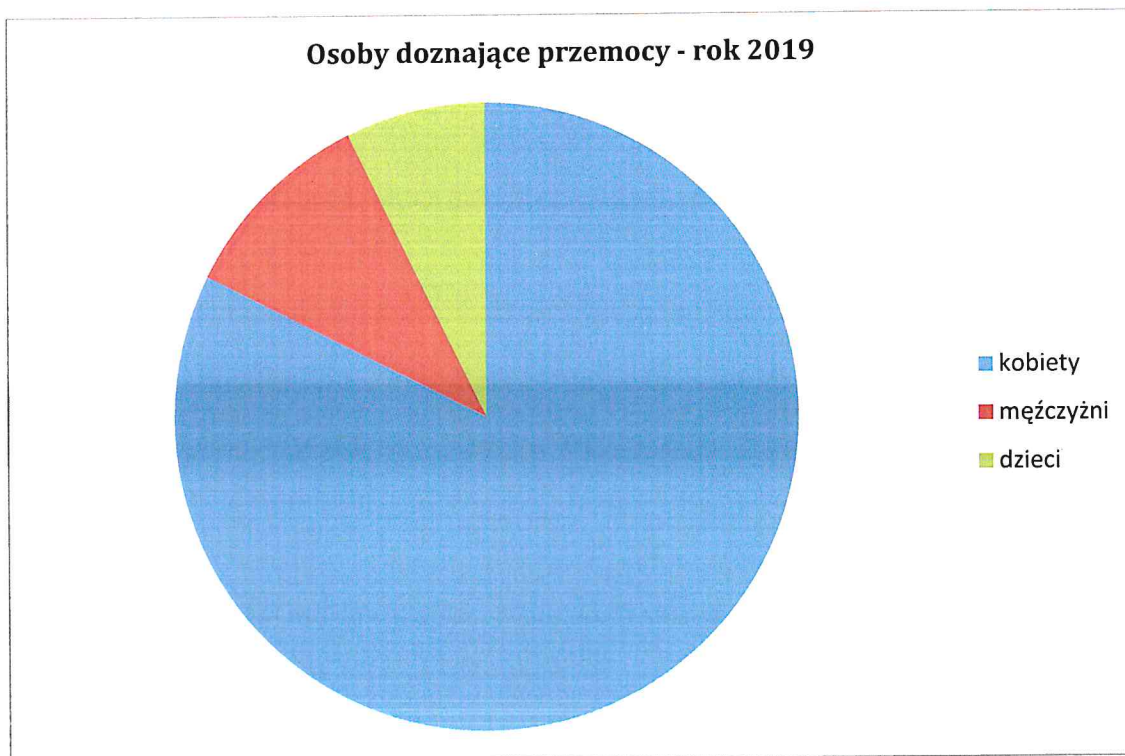
<i>Lp</i>		<i>Rok 2018</i>	<i>Rok 2019</i>	<i>Rok 2020</i>
1.	Liczba założonych w danym roku „NK -A”	20	21	24
2.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	24	19	19
3.	Liczba rodzin w których zakończono procedurę „Niebieskie Karty”	10	13	10

Najbardziej aktywna w identyfikacji zjawiska przemocy w rodzinie jest policja. Funkcjonariusze policji z uwagi na bezpośredni kontakt z rodzinami wdrażali procedurę „Niebieskie Karty”, która stanowiła podstawę do rozpoczęcia działań pomocowych wobec osób i rodzin, w których ujawniono zjawisko przemocy w rodzinie.

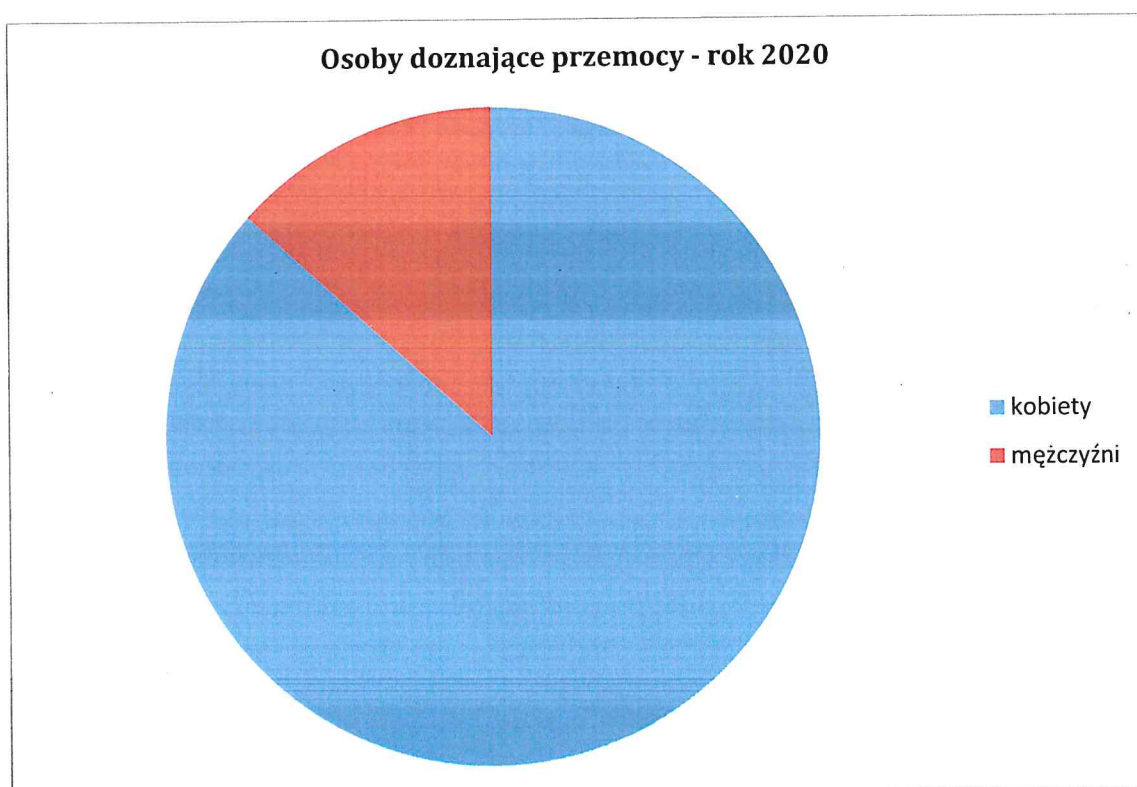
Wykres 1.

Wykres 2.

Wykres 3.

Powyższe wykresy pokazują, iż najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Według analizy danych mężczyźni są najczęściej sprawcami przemocy.

Głównym czynnikiem wyzwalającym agresję jest nadużywanie alkoholu przez sprawców przemocy.

Tabela 2.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Wnioski złożone do GKRPA	7	5	5
Wnioski złożone do Sądu Rodzinnego	2	1	1

Tabela 3.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba posiedzeń ZI	13	9	10

Tabela 4.

	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
„Niebieskie Karty - C”	22	20	23
„Niebieskie Karty - D”	19	19	19

W wyniku prowadzonych działań na posiedzeniu zespołu interdyscyplinarnego członkowie wypełniają w obecności zaproszonej osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie formularz „Niebieskie Karty - C”.

„Niebieskie Karty – D” sporządza się w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.

Zgromadzone dane dowodzą, że „Niebieskie Karty –D” sporządzane są w mniejszej ilości niż pozostałe karty. Główną przyczyną jest absencja sprawców przemocy na posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego oraz prezentowana przez nich postawa.

V. CELE, ZADANIA I PRZEWIDYWANE EFEKTY PROGRAMU.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

Do celów szczegółowych programu należą zadania wyznaczone przez Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w szczególności:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Profilaktyka i edukacja społeczna – wszelkie działania zapobiegające zjawiskom przemocy poprzez profilaktykę, monitorowanie, diagnozę problemów zagrażających bezpieczeństwu rodziny i jej członków:

- ❖ opracowywanie i aktualizowanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Czyżew,
- ❖ organizowanie profesjonalnych szkoleń związanych z tematyką przemocy w rodzinie dla konkretnych grup odbiorców np. uczniów i rodziców, kadry placówek oświatowych,
- ❖ kampanie informacyjne i edukacyjne kładące nacisk na zwiększanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie, radzenia sobie z tym zjawiskiem, łamania stereotypów i podnoszenia świadomości społecznej w środowisku lokalnym,
- ❖ działania edukacyjne dla przedstawicieli zespołu interdyscyplinarnego w ramach procedury „Niebieskie Karty”,
- ❖ prowadzenie poradnictwa i działań edukacyjnych, w tym konsultacji i kierowania do właściwych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- ❖ udzielanie wszechstronnej pomocy i wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym bądź zagrożonym przemocą domową, w szczególności poprzez likwidowanie potencjalnych przyczyn występowania przemocy w rodzinie (zapobieganie bierności społecznej, poradnictwo socjalne, prawne, psychologiczne i pedagogiczne).

Adresaci zadania – dzieci i młodzież, osoby dorosłe, społeczność lokalna .

Termin realizacji zadania – zadanie realizowane całorocznie.

Realizatorzy zadania: GOPS, Policja, GKRPA, placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, organizacje pozarządowe.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie ochrony, pomocy i wsparcia.

- ❖ działania GZI w ramach procedury „Niebieskie Karty” – działania pomocowe skierowane do konkretnych osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, opracowywanie indywidualnych planów pomocy dla osób doświadczających przemocy, monitorowanie działań instytucji pomocowych, systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi,
- ❖ wspieranie funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego,
- ❖ udzielanie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania między innymi pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej itp.
- ❖ udzielanie pomocy socjalnej, finansowej, rzeczowej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- ❖ zapewnianie bezpieczeństwa osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez odseparowanie ofiary przemocy od sprawcy przemocy w formie znalezienia miejsca w całodobowych ośrodkach interwencji kryzysowej lub ośrodkach wsparcia,
- ❖ zapewnienie schronienia i pomoc w adaptacji do nowych warunków mieszkaniowych,
- ❖ zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Adresaci zadania – osoby doznające przemocy w rodzinie.

Termin realizacji zadania – zadanie stałe, realizowane całorocznie.

Realizatorzy zadania – GOPS, Policja, GKRPA, placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, organizacje pozarządowe, samorząd lokalny.

3. Oddziaływania na osoby stosujące przemoc – wszelkie oddziaływania przerywające przemoc w rodzinie i zapobieganie dalszej przemocy oraz działania ukierunkowane na zmianę zachowań agresywnych wyzwalających przemoc w rodzinie.

- ❖ działania podejmowane w ramach procedury „Niebieskie Karty” - działania pomocowe skierowane do konkretnych osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, opracowywanie indywidualnych planów pomocy dla osób doświadczających przemocy, monitorowanie działań instytucji pomocowych, systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi,
- ❖ działania separujące sprawców przemocy od ofiar przemocy (działania służb pomocowych –Policja, Sąd, Prokuratura),
- ❖ motywowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy oraz stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych, skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie (działania PCPR, GZI, Sąd Rejonowy),
- ❖ współdziałanie i wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób wcześniej skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie ,

- ❖ pomoc psychologiczna, terapeutyczna i prawna dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Adresaci zadania – osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Termin realizacji zadania – zadanie realizowane całorocznie.

Realizatorzy zadania - GOPS, Policja, GKRPA, PCPR, placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, organizacje pozarządowe.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- ❖ Organizacja lub udział w profesjonalnych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla kadry instytucji pomocowych zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie,
- ❖ Wdrażanie i realizacja systemów wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc (np. grupy wsparcia, programy superwizyjne itp.

Adresaci zadania – przedstawiciele podmiotów realizujących działania z zakresu przemocy w rodzinie.

Termin realizacji zadania – zadanie realizowane całorocznie.

Realizatorzy zadania - GOPS, Policja, GKRPA, placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, organizacje pozarządowe.

Przewidywane efekty realizacji programu:

- ❖ Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy.
- ❖ Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
- ❖ Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
- ❖ Podnoszenie kwalifikacji osób profesjonalnie zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz pomagających ofiarom przemocy i pracujących z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc.
- ❖ Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU.

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026 są:

- 1) środki własne gminy będące w budżecie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czyżewie na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, określane corocznie w uchwale budżetowej zatwierdzanej przez Radę Miejską w Czyżewie.
- 2) Środki finansowe pozyskiwane z innych źródeł.

VII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.

Realizacja programu będzie poddawana systematycznemu monitoringowi, który umożliwi wgląd w realizację wykonywanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących.

Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań w przyszłości.

Monitorowanie programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację oraz o kartę monitoringu stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszego Programu.

Ocena realizacji poszczególnych działań programu dokonywana będzie po przedłożeniu przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Czyżewie sprawozdania z realizacji programu do 31 marca roku następującego po roku sprawozdawczym.

Opracowała:

Maria Marciniak

WYDZIAŁ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W CZYŻEWIE

2023

Karta monitoringu
Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026

Wskaźnik I.

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu przemocy w rodzinie
2. Liczba osób w rodzinach

Wskaźnik II.

1. Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”
2. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w ciągu roku
3. Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” - w tym z tytułu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy

Wskaźnik III.

1. Liczba utworzonych grup roboczych
2. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych, w tym: - liczba kobiet - liczba mężczyzn - liczba dzieci

Wskaźnik IV.

1. Liczba interwencji domowych policji
2. Liczba interwencji, w trakcie których stwierdzono przemoc w rodzinie
3. Liczba ujawnionych sprawców przemocy
4. Liczba przypadków znęcania się nad rodziną

Wskaźnik V.

1. Liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach Punktu Konsultacyjno- Terapeutycznego, w tym:
 - liczba osób, którym udzielono porady psychologicznej
 - liczba osób, którym udzielono porady prawnej - liczba osób, którym udzielono porady terapeutycznej
 - liczba osób biorących udział w zajęciach logopedycznych
 - liczba osób biorących udział w zajęciach socjoterapeutycznych

Wskaźnik VI.

1. Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego
2. Liczba spotkań grup roboczych

Wskaźnik VII.

Liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego, którzy wzięli udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, wizytach studyjnych i innych formach edukacji i wymiany doświadczeń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Witold Sienicki